

Anarkins parti

Björn Nordh

2011

Reform och revolution, gärna båda två tack! Attack, kreativitet och försvar är alla nödvändiga beståndsdelar i vår kamp. Frågan är bara: vilken metod är rätt vid vilket tillfälle.

Socialism, kommunism och anarkism – tre olika politiska strömningar i ett ständigt ideologiskt skyttegravs- krig. Så betraktas de ofta. Kanske kan det istället vara intressantare att se hur dessa olika ideologier motsvarar olika praktiker och dess ömsesidiga behov av varandra. Socialismen ger oss det svängrum vi behöver, anar- kismen riktar ett frontalangrepp mot den gamla ordningen och kommunismen bygger det nya samhället ur skalet av den gamla världen. Våra metoder får varken begränsas av en rädsla för att anses som sossiga eller att bli utdefinierade som en avgrundsvänster utan tajming, lösryckta från historiska omständigheter som klass- kampens intensitet och klassammansättning. Vi får inte rygga från varken stenkastning, väpnat uppror eller parlamentariska reformer.

Vårt mål måste vara att skapa en motmakt och utvidga den via intensiv klasskamp mot bourgeoisien – arbetets, statens och krigets parti. Kalle Seppä beskriver uppgiften vi står inför i sin text Potemkin, att det är ”av högsta vikt för oss att foga samman proletariat (i dess multitudska form), klasskamp (som en process med målet att krossa fienden) och parti (som en syntes mellan det proletära varats funktioner och fiendens krossande).” Det är först under dessa premisser man kan börja diskutera motmakt. Motmakt är inget annat än ett sätt att utöka utrymmet för proletariatets revolutionära tendens (”klasskampens strategi”) rent taktiskt i politiska krav och politisk kamp riktat mot klassfienden för att institutionalisera klasskampens segrar. Partiet är här den politiska kraft som grundas på klassens spontana kamp men som går bortom den i organiserad, medveten handling för att utveckla motmakten i riktning mot kommunism.

Motmaktens tre delar

Motmakten består av tre delar; motståndet, upproret och den konstituerande mak- ten. Motståndet står för den vardagskamp som pågår hela tiden, överallt, mot chefen på jobbet, snuten på gatan eller sossemoderaternas nedskärningspolitik. Med andra ord den uppsjö av mikrokamper som genomlöper hela samhället, oavsett om det handlar om att ta sig en extra rast, planka på bussen eller rädda det lokala dagiset genom att skriva insändare. Kamper som aldrig rör sig bortom sin isolering och inomkapitalistiska karaktär, där man i vardagen försöker att göra den kapitalistiska buren lite rymligare genom individuella motståndshandlingar.

Upproret står för kollektiva angrepp mot den kapitalistiska ordningen, dess varuekonomi och institutioner, på ett mer direkt sätt och i förlängningen för avskaffandet av staten. Man kan kalla det ”destituerande makt”, för att använda ett flådigt ord, det vill säga en makt som bryter ner och upplöser den kapitalistiska ordningen och dess sociala hierarkier. Här får den upprorslusta vi alla bär i våra hjärtan sitt utlopp som en förstörande kraft, klasshatets kraft. Som exempel kan nämnas alla upplöpp i de stigande matprisernas spår eller kanske bättre, brandnätterna i Frankrikes förorter 2005 och plundringarna i London i år.

Den konstituerande makten står för den skapande och kreativa kraft som bygger det förlovade landet... förlåt, kommunismen, här och nu. Men dess förutsättningar är motståndet och upproret. Antonio Negri skriver: ”om upproret är ett vapen som förstör fiendens livsformer så är den konstituerande kraften den kraft som organiserar nya, positiva former för liv och njutningar hos livet i sin helhet.”

Motmaktens taktiker

Det är när vi går vidare och diskuterar val av metod, eller än bättre, taktik och relaterar detta till motmak- ten som vi får damma av de gamla slitna begreppen socialism, anarkism och kommunism. Istället för att se begreppen som ideologier som ofta står i motsatsförhållanden till varandra ser vi dem som praktiker som kom- pletterar varandra och uttrycker metoder som motsva- rar motmaktens olika delar, motmakten i organiserad form. Schematiskt kan man säga att socialismen motsvarar motståndet, anarkismen upproret och kommunis- men den konstituerande makten.

Att handla socialistiskt är att kanalisera motståndet genom att agera antingen via offentliga kanaler till exmpel fackföreningar eller parlamentariska partier eller självständigt på en kollektiv nivå för att åstadkomma bättre villkor på arbetet till exempel längre raster, lägre arbetstempo, kortare arbetsdagar etc. Självreduktion av priser (tänk Planka.nu) är ett annat exempel på en socialistisk praktik. Det kan även röra sig om att tvinga staten till en omfördelning genom utökad välfärd, att öka vårt livsutrymme genom lagstiftning exempelvis bromsa övervakningssamhällets framfart eller att skaffa sig kompisar på höga poster för att få skydd som vissa italienska sociala center har gjort. Socialismen trycker fram proletariatets positioner och ökar den allmänna

konfliktnivån i samhället. Motståndet, vardagens mikrokamper och kampen för att göra den kapitalistiska burens rymligare är den del av motmakten som i organiserad form uttrycks av socialismen.

För att göra alla insurrektionella anarkister glada motsvaras som sagt det organiserade upproret av anarkismen. Den anarkistiska praktiken underblåser den destituerande makten och urholkar de auktoriteter som kapitalet vilar på. Det kan handla om organiserade angrepp på ordningsmakten, som i Egypten under revolutionen eller kravallerna vid stängningen av Ungdomshuset, organiserad arbetsvägran och riktade sabotage. Anarkismen får upproret att formera sig.

Commonism

Sist men absolut inte minst kommer den konstituerande makten som motsvaras av vår älskade kommunism. Skapandet av nyttigheter som varken är privata eller offentliga utan gemensamma exempelvis sociala center, fri nedladdning, ockuperad odlingsmark som brukas tillsammans, egenskapade kvartersparker etc kan ses som uttryck för denna kommunism. Det vill säga allmänningar i ordets sanna bemärkelse. Man skulle till och med kunna gå så långt som Nick Dyer-Witheford och kalla denna kommunism för "commonism" där allmänningen (commons) är "elementarformen för ett samhälle bortom kapitalet." Men denna commonism är ingalunda en utsida till kapitalismen utan en i högsta grad primitiv kommunism av befriade bruksvärden, som fortfarande är genomsyrad och inramad av det gamla samhället. För att denna primitiva kommunism ska övergå till en högre fas som helt frigör sig från kapitalets värld krävs en revolution, en kommunisering av samhället.

Komplementerande

De olika praktikerna behöver varandra och tillsammans uttrycker de motmakten. Utan någon socialism blir anarkism och kommunism världsfrånvärd och likgiltig inför de dagsfrågor som berör proletariatets vardag. Socialism utan anarkistiska och kommunistiska inslag blir ett sosse-trist vurmande för välfärdsstaten medan anarkism utan socialism och kommunism blir en endimensionell upprorsromantik. Men kommunismen då? Kanske kan man se socialismen och anarkismen som dess livsnödvändiga förutsättningar, som de interna byggstenar som möjliggör kommunismen överhuvudtaget. Socialismen ger oss svängrum genom att tillgodose våra basala behov medan anarkismen angriper den kapitalistiska ordningen head on och underminerar samhällets olika ordningsmakter, vilket också ger oss andrum och sätter press på kapitalet.

Folk som halsstarrigt fokuserar enbart på socialism eller anarkism blir ideologer i ordets absolut sämsta mening, försvarare av den rätta läran i ett åsiktskrig som bara borgerligheten tjänar på och som effektivt blockerar revolutionära strävanden. Istället måste vi agera kommunistiskt, utan ideologiska skygglappar, utifrån vad som situationen kräver. Att alltid försöka med samma lösning oavsett vad problemet och sammanhanget är bäddar för misslyckanden, om än storstilade sådana. Det är inte alltid läge att kravalla, lika lite som det alltid är bäst att strykas medhårs av media och parlamentariska partier. Olika situationer, beroende på klasskonfliktens intensitet, klassammansättning etc, kräver olika doser och varianter av socialism eller anarkism men alltid en rejäl skopa kommunism.

Ju mer intensiv och djupgående en revolutionär situation blir, desto mer blir socialismen överspelad och övergår till att bli ett hinder som måste övervinnas genom en offensiv anarkism. Tänk bara på alla etablerade sossepartiers och fackföreningars försök att tämja revolutionära kommunistiska strömningar och hindra uppkomsten av en revolution genom att försöka kanalisera tillbaka alla revolutionära begär till dagskrav som kapitalismen kan tillgodose. Minnena av spartakisternas öde och italienska kommunistpartiets angrepp på Autonomiarörelsen ligger alltför färskt i vårt minne. När den gamla världens institutioner inte kan erbjuda mer och den kapitalistiska burens har nått sin smärtgräns när man en brytpunkt där det kommunistiska projektet måste lämna alla socialistiska bindningar och bli helt anarkistiskt. Här spelar partiet, som vi definierat ovan, en nyckelroll när det gäller att ta det slutgiltiga steget. I avgörandets stund måste vi helt enkelt bli ett anarkins parti.

Det Anarkistiska Biblioteket

Björn Nordh
Anarkins parti
2011

Tidningen Brand #3 2011

sv.anarchistlibraries.net